

Haziran 2012

Bu bilgi notunun kapsamı nihai değildir ve AİHM için bağlayıcılığı yoktur

Eşcinsellik: cezai boyutları

Eşcinsel ilişkilerin genel olarak suç sayılması

Dudgeon – Birleşik Krallık Davası (no. 7525/76)

22.10.1981

Kuzey İrlanda'da o sırada yürürlükte olan mevzuat gereğince erkekler arasında eşcinsel ilişkiler cezai suç teşkil etmekteydi. Eşcinsel olan başvuran, söz konusu kanunların mevcudiyetinin kendisinde taciz ve şantaj korkusu da dahil korku, acı ve psikolojik sıkıntı duygularına yol açtığından şikayetçi idi. Başvuran ayrıca belirli eşcinsel faaliyetleri ile ilgili olarak hakkında soruşturma açıldığından şikayetçi idi.

AİHM, kapsamı ve mutlak niteliği göz önünde tutulduğunda, Dudgeon'a uygulanan kısıtlamanın muhtemel cezalardan farklı olarak güdülen amaçlarla, yani, "başkalarının hak ve özgürlüklerinin" ve "ahlaklarının" "korunması" amacıyla orantısız olduğunu kaydetmiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. Maddesi (özel hayata saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

Karar sonrasında alınan [tedbirler](#): kanun değiştirilmiştir.

Norris – İrlanda Davası (no. 8225/78)

26.10.1988

İrlanda'da o sırada yürürlükte olan mevzuat gereğince erkekler arasında eşcinsel ilişkiler cezai suç teşkil etmekteydi. Eşcinsel olan başvuran, cinsel ilişkileri de dahil özel hayatına saygı hakkına aşırı bir müdahale anlamına geldiğini düşündüğü bu kanundan şikayetçi idi.

AİHM, İrlanda'da eşcinsel fiillerin cezai suç haline getirilmesi için "acil toplumsal ihtiyaç" olduğunun öne sürülemeyeceğini kaydetmiştir. Toplumda eşcinselliği ahlaksızlık olarak gören kimseler bu tür fiiller karşısında şok veya rencide ya da rahatsız olsa dahi, bu durum kendi başına bu fiilleri kendi rızasıyla işleyen yetişkinlere cezai yaptırım uygulanmasını mazur gösteremez. 8. Madde (özel hayata saygı hakkı) ihlal edilmiştir.

Modinos – Kıbrıs Davası (no. 15070/89)

22.04.1993

Başvuran, bir erkek yetişkinle ilişkisi olan bir eşcinseldi ve "Kıbrıs'taki Eşcinseller için Özgürlük Hareketi"nin Başkanı idi. Başvuran belirli eşcinsel fiillerin suç kabul edildiği yasal hükümler nedeniyle büyük bir gerilim, kaygı ve kovuşturulma korkusu yaşadığını ifade etmekteydi.

AİHM bu mevzuatın mevcudiyetinin başvuranın özel hayatını sürekli ve doğrudan etkilediğini kaydetmiştir. AİHM'nin yukarıda anılan kararları göz önünde tutulduğunda, Kıbrıs makamları bu mevzuatın "derhal vaziyet edilmesi gereken bir toplumsal ihtiyacı" karşıladığını gösterememişlerdir. [8. Madde \(özel hayata saygı hakkı\) ihlal edilmiştir.](#)

Karar sonrasında alınan [tedbirler](#): kanun değiştirilmiştir.

A.D.T. – Birleşik Krallık Davası (no. 35765/97)

31.07.2000

Başvuran, mahremiyet çerçevesinde ve kendi evinde birden fazla erkek yetişkinle rızaları dahilinde cinsel ilişki kurmaktan yargılanmasının ve mahkum edilmesinin özel hayatına müdahale olduğunu iddia etmekteydi.

AİHM'ye göre söz konusu fiiller nitelik olarak mahremdi ve sorumlu Devletin takdir hakkı sınırlı idi. Söz konusu mevzuata veya bu mevzuatın başvuran hakkında açılan davada uygulanmasına gerekçe teşkil edecek "derhal vaziyet edilmesi gereken bir toplumsal ihtiyaç" bulunmamaktaydı. [8. Madde \(özel hayata saygı hakkı\) ihlal edilmiştir.](#)

Karar sonrasında alınan [tedbirler](#): kanun değiştirilmiştir.

[Bir yetişkinle ergen arasındaki eşcinsel ilişkilerin suç sayılması; rıza yaşı](#)

L. ve V. – Avusturya Davası (no. 39392/98 ve 39829/98) ve S.L. – Avusturya Davası (no. 45330/99) (ve pek çok benzer dava)

09.01.2003

Başvuranlar, 14 ila 18 yaşlarında genç erkeklerle eşcinsel ilişkiye girmekten mahkum edilmişlerdi. Avusturya kanunlarına göre yetişkin erkeklerin 14-18 yaş grubundaki erkeklerle eşcinsel fiilleri cezai suç kabul edilirken aynı yaş grubunda kızlarla ilişkileri suç sayılmamakta idi.

AİHM, şikayetçi olunan muamele farklılığına yeterli gerekçe gösterilemediğini kaydetmiştir. [8. Maddeyle \(özel ve aile hayatına saygı hakkı\) bağlantılı olarak 14. Madde \(ayrımcılık yasağı\) ihlal edilmiştir.](#)

Karar sonrasında alınan [tedbirler](#): kanun değiştirilmiştir.

Derdest davalar

[F.J. – Avusturya – Davası](#) (no. 2362/08) – olguların izahı; [E.B. – Avusturya Davası](#) (no. 26271/08) - olguların izahı; [H.G. – Avusturya Davası](#) (48098/07) - olguların izahı

Başvuranlar, polis kanun kapsamında kayıt altına alınan bilgilerini tutmaya devam ettiklerinden şikayetçi olup bu uygulama hakkında [L. ve V. – Avusturya Davası](#)nda ihlal kararı verildiğini öne sürmektedirler.

B.B. – Birleşik Krallık Davası (no. 53760/00)

10.02.2004

Başvuran hakkında 16 yaşında bir ergenle cinsel ilişki kurduğu gerekçesiyle dava açılmıştır. O sırada (1998-1999) yürürlükte olan mevzuata göre reşit olmayan erkeklerle eşcinsel ilişki kurmak cezai bir suç teşkil etmekte iken, heteroseksüel ilişki için rıza yaşı 16 idi.

8. Maddeyle (özel ve aile hayatına saygı hakkı) bağlantılı olarak 14. Madde (ayrımcılık yasağı) ihlal edilmiştir.

Karar sonrasında alınan [tedbirler](#): kanun değiştirilmiştir. Ayrıca bkz. [Sutherland – Birleşik Krallık Davası \(no. 25186/94\)](#), 27.03.2001. Yeni kanunla heteroseksüel ve eşcinsel ilişki için rıza yaşının eşitlenmesiyle birlikte bu dava düşürülmüştür.

Fernando dos Santos Couto – Portekiz Davası (no. 31874/07)

21.09.2010

Başvuran, ergenlerle eşcinsel ilişkiye girmeye ilişkin ayrı iki suçtan 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmış ve cezası ertelenmiştir. Eşcinsel ilişki kanun gereğince suç sayılmaktadır. Kanuna göre, yalnızca ergenin tecrübesizliğinin istismar edildiği heteroseksüel fiiller cezai suç kapsamına girmektedir.

8. Maddeyle (özel ve aile hayatına saygı hakkı) bağlantılı olarak 14. Maddenin (ayrımcılık yasağı) ihlali söz konusu değildir.

Eşcinsellik gerekçesiyle tutulma

Derdest dava

Adrian Costin Georgescu – Romanya Davası (no. 4867/03) – olguların izahı.

Başvuran eşcinsel olması nedeniyle polis tarafından gözaltına alınmış, sorgulanmış, resimleri çekilmiş ve parmak izi alınmıştır.

Basın İrtibat
+33 (0)3 90 21 42 08
echrpress@echr.coe.int

(Bu bilgi notunun Türkçe çevirisi, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.)